გაეროს ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია- ენობრივი ანალიზი და თარგმნის პრობლემები

ნინო პერტაია

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო

უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტის

გამოყენებითი უცხო ენების, საერთაშორისო მოლაპარაკებებისა და ეკონომიკის

მაგისტრის აკადემიური ხარისხის

მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

სამაგისტრო ნაშრომი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: სალომე ლაფაჩიშვილი, მოწვეული ლექტორი,

დოქტორანტი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორებისადმი აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან/და დასაცავად წარგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნინო პერტაია

26.06.2022

მადლობა

სამაგისტრო ნაშრომის მომზადებისას გაწეული დახმარებისთვის განსაკუთრებული მადლობა მინდა გადავუხადო ჩემს ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეულ ლექტორს, ქალბატონ სალომე ლაფაჩიშვილს. მისი პროფესიული და ადამიანური მხარდაჭერა მნიშვნელოვანი იყო სამაგისტრო ნაშრომის განვითარებისა და დასრულებისთვის.

ასევე, მსურს, მადლობა გადავუხადო ილიას უნივერსიტეტის სამაგისტრო პროგრამული მიმართულების- გამოყენებითი უცხო ენები და საერთაშორისო მოლაპარაკებები/ეკონომიკა- თითოეულ პროფესორს აკადემიური კურსების ფარგლებში საჭირო ცოდნის და აკადემიური დახმარების მონიჭებისთვის.

აბსტრაქტი

კანონი უმაღლესი წესით მიღებული ნორმატიული აქტია, რომელიც მნიშვნელოვანია საზოგადოებრივი ურთიერთობების დარეგულირებისთვის. ტრადიციული გაგებით, კანონი არის განსაზღვრული თანაბრად და ყველა ვალდებულია, რომ მას დაემორჩილოს. არსებობს კანონის სხვადასხვა ტიპი.

მოცემული სამაგისტრო ნაშრომი განიხილავს კანონის ერთ-ერთ ქვეჟანრს- დეკლარაციას, კონკრეტულად კი ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციას. კვლევის შედეგების განზოგადებისთვის გამოყენებულია ინგლისური და ქართული ენის კორპუსები, წარმოდგენილი დეკლარაციის ინგლისური ორიგინალი ტექსტისა და ქართული თარგმნილი დოკუმენტის სახით.

კვლევის ფარგლებში შესწავლილია სხვადასხვა საერთაშორისო კანონი, ენობრივი ანალიზის კუთხით. ნაშრომი თეორიულად ლინგვისტურ ჭრილში, განიხილავს თარგმანის პრობლემებს. ნაშრომის მეთოდოლოგია ემყარება ლინგვისტურ ანალიზს, თარგმანს, რაც გულისხმობს, ნაშრომის ცალკეულ ნაწილებად დაშლას და დეტალურ ინტერპრეტაცია-ანალიზს.

რაც შეეხება პრაქტიკულ ღირებულებას, ნებისმიერი პირი, რომელიც დაინტერესებულია საკანონმდებლო-სამართლებლივი ტექსტების თარგმანით, უშუალოდ, გაეროს ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციით, შეძლებს თვალსაჩინოდ გაეცნოს აქტუალურ საკითხებს.

საკვანძო სიტყვები: იურიდიული ტექსტების თარგმანი, ატროფია, სინტაქსური ხარვეზი, ორთოგრაფიული შეცდომა, მორფოლოგია, სინტაქსი, ლექსიკოგრაფია, ბარბარიზმები, ნეოლოგიზმები

Abstract

The law is a normative act adopted in the highest order, which is important for the regulation of public relations. In its traditional sense, the law is defined equally, and everyone is obliged to obey it. There are different types of law.

This master's thesis discusses one of the sub-genres of law - the Declaration, in particular - the Universal Declaration of Human Rights. English and Georgian language corpora were used to generalize the results of the research, as a document, original in English and translated into Georgian.

The study examines various international laws in the field of linguistic analysis. The paper theoretically discusses translation problems in a linguistic context. The methodology of the paper is based on linguistic analysis, translation, which means breaking down the paper into separate parts and detailed interpretation-analysis.

As for the practical value, any person who is interested in translating legislative texts, directly through the UN Universal Declaration of Human Rights, will be able to visually get acquainted with current issues.

Keywords: translation of legal texts, atrophy, syntactic defect, spelling error, morphology, syntax, lexicography, barbarisms, neologisms